

Feest van Christus Koning (ZJ B34) in de O.L.Vrouwkerk van Ver-Assebroek

Lezingen: Daniël 7,13-14; Apokalyps 1,5-8; Johannes 18,33b-37

Broeders en zusters,

Met deze 34ste zondag sluiten we het liturgisch jaar af. Volgende zondag begint een nieuw liturgisch jaar. Waarom valt het liturgisch jaar niet samen met het burgerlijk jaar of met het werkjaar dat begint op 1 september? Omdat het liturgisch jaar ons binnen voert in een andere tijd dan de wereldse tijd. De liturgische tijd voert ons binnen in een ander ritme dan dat van ons werk of dat van de seizoenen. Het nodigt ons uit om mee te leven op het ritme van God en van Jezus. Van Kerstmis tot Pasen en Pinksteren hebben we meegeleefd met het leven van Jezus. En vandaag op de laatste zondag van dit liturgisch jaar willen wij Hem vieren als de koning van het heelal.

Om te weten wat dat betekent, krijgen we in het evangelie een fragment te horen uit het passieverhaal van de evangelist Johannes, meer bepaald een gesprek tussen Jezus en Pilatus. En dat gesprek gaat over het koningschap van Jezus. Jezus is een paradoxale koning. Pilatus herkende in Hem helemaal geen koning. Tot op vandaag kunnen de joden in de gekruisigde profeet niets anders zien dan een mislukking die wel mooie woorden sprak over de vrede, maar die er niet in geslaagd is de vrede voor zijn volk waar te maken. Vele niet-christenen zullen met ons nog aannemen dat Jezus een wijze en heilige man geweest is, die onschuldig is vermoord als slachtoffer van de machtswellust van Pilatus, Herodes en de toenmalige hogepriester in Jeruzalem. Velen zullen zelfs nog bereid zijn zich te inspireren aan zijn onderricht, maar ze zien geen koning in hem. En toch zegt de liturgie van vandaag dat Jezus niet alleen de koning van de Joden is, maar zelfs de heerser over het heelal, over heel de geschapen werkelijkheid.

In dit gesprek staan twee personen tegenover elkaar die totaal verschillen. Enerzijds heb je Jezus, de rondrekkende profeet die de weldaden van Gods Rijk verkondigt en toont aan armen, zieken, vrouwen en melaatsen, en die zich zelfs terugtrekt als men hem tot koning wil maken (Joh 6,15). Anderzijds heb je Pilatus, de vertegenwoordiger van de Romeinse keizer, hoofd van het bezettingsleger dat met het militaire geweld van de legioenen het joodse volk onderdrukt. Op de vraag van Pilatus of Hij de koning van de joden is, antwoordt Jezus met een tegenvraag: “Zeg je dat uit jezelf of omdat anderen dit over mij zeggen?” Met andere woorden: heb je zelf enige reden om in Mij de koning te zien die de Joodse profeten hebben aangekondigd of praat je zomaar anderen na – anderen die in deze bewering een gevaar en een misdaad zien? Die vraag stelt Jezus ook aan ons: geloven wij in Jezus omdat anderen ons van alles over Jezus hebben verteld? Of hebben we zelf redenen om Jezus als de weg van de vrede te erkennen?

Jezus staat voor Pilatus als een gevangene. Hij is aan de Romeinen uitgeleverd en van opstand beschuldigd door een deel van zijn joodse volksgenoten. Hij staat in het pretorium, – dat is de kazerne van waaruit de bezettende macht zijn overheersing uitoefent. Jezus durft en wil nu wél getuigen dat Hij koning is, maar een koning van een andere soort dan het Romeinse koningschap dat steunt op het geweld van wapens. Jezus beseft maar al te goed dat wereldlijke overheden zoals de keizer heersen dank zij hun militaire macht. En we weten we maar al te zeer dat het nog altijd zo is. De wereldmachten en de dictators van vandaag, ook al heten ze geen koning meer maar president, bedreigen elkaar en eigenlijk de hele wereld dank zij hun ongehoord wapenarsenaal (tot en met de nucleaire dreiging) en hun militaire overmacht. Maar Jezus zegt tegen Pilatus dat Hij geen dienaars heeft die als soldaten vechten voor zijn koningschap. En toch, terwijl Hij als ter dood veroordeelde voor Pilatus staat, regeert Hij vanuit dat pretorium veel koninklijker dan Pilatus of Herodes. Zijn troon is het kruis, zijn kroon is van doornen en toch is Hij de gedroomde koning die de profeten in hun visioenen hadden gezien.

In de eerste lezing van vandaag hoorden we dat de profeet Daniël voorspelde dat de Mensenzoon zou regeren na een hele geschiedenis van beestachtige regimes. Eindelijk een menselijke koning! De term ‘mensenzoon’ of ‘mensenkind’ duidt de mens aan, maar in zijn broosheid en zijn nederigheid. ‘Mensenkind’ roept niet het beeld op van de mens die zichzelf vergoddelijkt door de wereld te onderwerpen zoals de keizers die met hun legioenen de volkeren overheersen.

Jezus zegt duidelijk: “Mijn koningschap is niet van deze wereld”. Hij wil helemaal niet heersen zoals de aardse machthebbers die honderdduizenden jonge mensen de oorlog insturen om hun macht te behouden of uit te breiden. Maar als Pilatus dan aan Jezus vraagt of hij dan toch koning is zegt Jezus dit keer volmondig ja. Maar hij ziet zijn zending als koning niet als een gevecht om macht en eigen glorie. Hij omschrijft zijn koningschap als bedoeld “om te getuigen van de waarheid”. Hiertoe is hij geboren en daartoe is hij gezonden, om getuigenis af te leggen van de waarheid.

Wat is die waarheid waarvan Jezus getuigt? Zovelen beweren de waarheid in pacht te hebben en de weg naar geluk en vrede te kunnen wijzen, maar ze spreken elkaar tegen. Voor Jezus is de waarheid het Woord van zijn Vader, zoals Hij dat uit de Schrift geleerd heeft. De waarheid is dat God al zijn schepselen bemint. De waarheid is dat God niet liever heeft dan dat we allemaal gelukkig zouden leven. De waarheid is dat we op dit Woord mogen vertrouwen. De waarheid is de liefde van de Vader voor de wereld, die Jezus in zijn leven, sterven en verrijzen zichtbaar maakt. Wie vertrouwt op de Vader, kan inderdaad niet anders dan zijn leven te “geven” aan anderen. Het kruis is het bewijs voor de waarheid dat de Vader zijn schepping zo zeer liefheeft, dat Hij dit toelaat. En toen Pilatus een beetje spottend een opschrift op het kruis liet aanbrengen “Jezus, de Nazoreeër, de koning der Joden” en dit in drie werelddalen (het Hebreeuws, het Latijn en het Grieks), besepte hij niet hoe waar dit was: Jezus is niet alleen koning der Joden, maar hij is koning van de hele wereld.

Jezus is dus koning, omdat hij tot koning wordt verheven op de troon van het kruis. Omdat hij gekomen is om voor ons getuigenis af te leggen van Gods waarheid en trouw. Omdat hij gekomen is om on te dienen en zich aan ons te geven totterdood, komt hem het koningschap en de heerschappij over ons blijvend toe.

Het feest van Christus’ koningschap is daarom het feest van de overwinnende Christus door zijn dienstbaarheid tot op het kruis. Dit feest is geen overwinningsparade. Jezus’ koningschap is een radicaal alternatief voor wat we in deze wereld gewoon zijn: niet elkaar over heersen maar elkaar dienen, niet de levens van jonge mensen als kanonnenvoer de oorlog en de dood injagen, maar in weerloosheid zijn eigen leven geven om anderen tot leven te brengen, dat is het waar Jezus, en zijn hemelse Vader voor staan. Wij christenen geloven dat aardse koninkrijken of heerschappijen met hun militaire overmacht ooit een einde zullen nemen. We geloven dat alleen een koningschap in dienstbaarheid toekomst heeft, en wel een blijvende toekomst tot over de dood heen. We leggen ons niet neer bij de absurde en dodelijke machtsuitoefening van de heersers van deze aarde, maar we geloven in Gods belofte dat de liefde sterker is dan de dood, en dat zijn Rijk van liefde en gerechtigheid het laatste woord hebben. Amen.

Adelbert Denaux, pr.